

22.12.2006

Dnro 1896/2/05

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Mirja Tamminen

HUOMAUTUS LAPIN TE-KESKUKSELLE VALITUSTEN KÄSITTELYN VIIVÄSTYMISESTÄ

1
ASIA

Valitusasian käsittelyaikaa koskevan kanteluasian yhteydessä ilmeni, että Lapin TE-keskukseen oli tehty kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten päätöksistä vuosina 2002–2005 (6.5.2005 mennessä) 46 valitusta. Niistä 6.5.2005 mennessä oli ratkaistu kaksitoista valitusta.

Vuodelta 2002 oli mainittuna ajankohtana ratkaisematta viisi valitusta, vuodelta 2003 yksitoista valitusta ja vuodelta 2004 kaksitoista valitusta. Vanhin vireillä ollut valitus oli saapunut TE-keskukseen huhtikuussa 2002. Vuosina 2003 ja 2004 saapuneista valituksista oli ratkaistu vain yksi valitus.

Tämän johdosta otin eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 4 §:n nojalla omasta aloitteestani tutkittavaksi kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten päätöksistä tehtyjen valitusten käsittelyn ruuhkautumisen ja viivästymisen Lapin TE-keskuksessa.

3
RATKAISU

3.1
TE-keskus muutoksenhakuviranomaisena

3.2
Valitusasioiden käsittelyn ruuhkautumisen syyt

3.3
Toimenpiteet ruuhkan purkamiseksi

3.4

Vuosina 2001–2005 vireille tulleiden valitusten käsittelyajat

---

3.5

Arviointi

TE-keskukset käsittelevät ensimmäisenä asteena kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten päätöksistä tehdyt valitukset. Kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten päätöksistä Lapin TE-keskukseen vuosina 2002–2005 tehtyjen valitusten käsittely on viivästynyt TE-keskuksessa kohtuuttomasti. Saadun selvityksen mukaan vielä vuonna 2001 vireille tulleiden valitusten käsittelyaika oli noin 3,8 kuukautta. Vuonna 2002 vireille tulleiden valitusten keskimääräinen käsittelyaika oli jo noin 2 vuotta. Vastaavat käsittelyajat olivat vuonna 2003 noin 3 vuotta 1 kuukausi, vuonna 2004 noin 1 vuosi 10 kuukautta ja vuonna 2005 noin 1 vuosi 3 kuukautta. Pisin yksittäisen valituksen käsittelyaika oli 4 vuotta 19 päivää.

Lapin TE-keskuksen mukaan valitusasioiden käsittelyn ruuhkautumiseen ja pitkiin käsittelyaikoihin oli syynä valitusasioita valmistelevan ja esittelevän lakimiehen muut työtehtävät. Lakimiehen tehtävänkuvauksessa kerrottujen tehtävien lisäksi lakimestä olivat työllistäneet ylimääräisesti muun muassa tehtävät, jotka liittyivät vuonna 2002 maaseutuosaston osastopäällikön viran täyttöön sekä TE-keskuksen toimitiloissa vuonna 2003 todettuihin sisäilmaongelmiin ja siitä vuonna 2004 seuranneeseen TE-keskuksen muuttoon väistötiloihin kosteus- ja homevaurioiden korjauksen ajaksi. Valitusasioiden ruuhkauduttua valitusasioiden käsittelyn priorisointi lakimiehen tehtävissä ja muut tehtävänjärjestelyt eivät olleet toimineet odotetulla tavalla.

Kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten päätöksiä koskevien valitusten jopa useiden vuosien pituisia käsittelyaikoja ei voida pitää hyväksyttävänä Lapin TE-keskuksen esittämillä tai muilla perusteilla. Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Valtion virkamieslain 14 §:n mukaan virkamiehen on myös suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä.

Kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten päätökset koskivat useimmiten maatalouden tukia. Maatalouden tuet muodostavat olennaisen osan maatalojen tuloista ja tukivalituksiin mahdollisesti liittyvän suuren taloudellisen intressin vuoksi pidän tärkeänä, että valitukset käsitellään TE-keskuksissa viivytyksettä.

Lapin TE-keskuksen mukaan valitusasioiden käsittely ruuhkautui tilanteessa, jossa valitusten käsittelyyn ei ollut riittävästi henkilöstöresursseja lakimiehelle kuuluneiden muiden tehtävien vuoksi ja jossa lisäresursseja ei ollut saatavissa. Resurssipula ei kuitenkaan vapauta julkista valtaa perustuslain säännösten noudattamisesta. Myös tuolloin viranomaisen on voimavarojen kohdentamisella, työn organisoinnilla ja muilla keinoilla huolehdittava siitä, että asiat voidaan käsitellä kohtuullisessa ajassa.

Maaseutuosaston selvityksen mukaan osaston lakimies oli ottanut valitusasioiden pitkät käsittelyajat esille jo vuoden 2003 ja uudelleen vuoden 2004 kehityskeskustelussaan. Käsitykseni mukaan maaseutuosasto ei kuitenkaan tuolloin ollut ryhtynyt tehokkaisiin toimenpiteisiin valitusten käsittelytilanteen korjaamiseksi. Saadun selvityksen mukaan vuonna 2003 huhtikuun jälkeen oli ratkaistu neljä valitusta. Vuonna 2004 oli ratkaistu kaksi ja vuonna 2005 kolme valitusta. Samanaikaisesti toukokuussa 2003–huhtikuussa 2005 TE-keskukseen tuli vireille 25 uutta valitusta ennestään vireillä olleiden valitusten lisäksi.

Maaseutuosaston osastopäällikkö katsoi vielä elokuussa 2005 asiassa antamassaan selvityksessä, että jo tehdyillä tehtävänjärjestelyillä ja valitusasioiden priorisoinnilla lakimiehen tehtävissä päästiin valitusasioiden käsittelyssä huomattavasti tuolloista parempaan tilanteeseen ja purkamaan valitusasioiden ruuhkaa. Valitusasioiden käsittelytilanne oli kuitenkin vuoden 2005 lopussa tehtyjen päätösten osalta sama kuin kesäkuussa 2005. Tästä syystä pyysin uudelleen TE-keskukselta selvitystä siitä, mihin lisätoimenpiteisiin maaseutuosasto aikoi ryhtyä valitusasioiden ruuhkan purkamiseksi ensi tilassa ja valitusasioiden joutuisan käsittelyn turvaamiseksi. TE-keskus toimitti maa- ja metsätalousministeriön pyynnöstä laatimansa kuukausittaisen suunnitelman siitä, miten vuoden 2005 lopussa vireillä olleet valitukset saataisiin käsiteltyä vuoden 2006 loppuun mennessä. Samalla TE-keskus ilmoitti niistä lisätoimenpiteistä, joilla pyrittiin varmistamaan lakimiehelle aikaisempaa paremmat mahdollisuudet paneutua valitusasioiden käsittelyyn ja valitusasioiden ruuhkan purkamiseen.

Vuoden 2005 lopussa vireillä olleet vuosina 2002–2005 saapuneet valitukset saatiin ratkaistuksi 27.9.2006 mennessä. TE-keskuksen päätökseen voi hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan. Valituslautakunnan antamaan päätökseen saa tukitehtävälaisissa tarkoitettussa asiassa hakea muutosta yleensä vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Myös asian kokonaiskäsittelyajan eri viranomaisissa tulisi olla kohtuullinen. Nyt valitusten käsittelyajat pelkästään TE-keskuksessa ovat ylittäneet kohtuullisen ajan.

Katson valitusten käsittelyn ruuhkautumisen ja kohtuuttoman viivästymisen aiheutuneen siitä, että Lapin TE-keskus oli laiminlyönyt ryhtyä ajoissa riittävän tehokkaisiin toimenpiteisiin valitusten käsittelytilanteen korjaamiseksi. Valitusten ruuhkaututtua TE-keskuksen olisi tullut tehdä oma-aloitteisesti hallinnon sisäisin järjestelyin ne toimenpiteet, joihin valitusasioiden ruuhkan purkamiseksi oli aihetta. Nyt TE-keskus toteutti ruuhkan purkamisen mahdollistaneen lakimiehen

tehtävien järjestelyn vasta oikeusasiamiehen pyydettyä kahdesti TE-keskukselta selvitystä siitä, mihin toimenpiteisiin se aikoi ryhtyä valitusten käsittelyruuhkan purkamiseksi.

Vastuu valitusasioiden viivytyksettömästä käsittelystä on TE-keskuksella. TE-keskuksen työjärjestyksen mukaan valitusasioiden käsittely on maaseutuosaston ja sen hallinto- ja kiinteistöyksikön vastuulla. TE-keskuksen johtajan mukaan valitusten käsittelyn ruuhkautuminen ja viivästyminen oli tullut hänen tietoonsa vasta heinäkuussa 2005 maa- ja metsätalousministeriön pyydettyä TE-keskuksen johtajan selvitystä selvitys- ja lausuntopyyntöni johdosta. Mielestäni TE-keskuksen johto ei kuitenkaan voi vedota tietämättömyyteensä valitusasioiden käsittelytilanteesta, vaan sen velvollisuutena on ollut luoda sellaiset johto- ja valvontajärjestelyt, että se saa tarpeelliset tiedot valitusten käsittelytilanteesta.

4

TOIMENPITEET

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla annan Lapin TE-keskukselle huomautuksen vastaisen varalle kohdassa 3.5 selostetusta velvollisuuksien laiminlyönnistä valitusasioiden viivytyksettömäksi käsittelemiseksi.

Kiinnitän myös maa- ja metsätalousministeriön huomiota siihen, että sen tulee ohjatessaan ja valvoessaan TE-keskuksia toimialaansa kuuluvissa asioissa huolehtia osaltaan käsittelyaikojen kohtuullisuudesta.